

FELSEFE DÜNYASI

2014/1 Sayı: 59 FELSEFE / DÜŞÜNCE DERGİSİ
Yerel, Süreli ve Hakemli Bir Dergidir. ISSN 1301-0875

Sahibi

Türk Felsefe Derneği Adına
Başkan Prof. Dr. Ahmet İNAM

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ

Yazı Kurulu

Prof. Dr. Ahmet İNAM
Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ
Prof. Dr. İsmail KÖZ
Prof. Dr. Celal TÜRER
Doç. Dr. Levent BAYRAKTAR
Doç. Dr. M. Kazım ARICAN
Araş. Gör. M. Enes KALA

Felsefe Dünyası yılda iki sayı olmak üzere Temmuz ve Aralık aylarında yayımlanır. 2004 yılından itibaren PHILOSOPHER'S INDEX ve TUBİTAK/ulakbim tarafından dizinlenmektedir.

Adres

Necatibey Caddesi No: 8/122 Kızılay - Çankaya / ANKARA
PK 21 Yenışehir/Ankara • Tel & Fax: 0 312 231 54 40
www.tufed.org.tr

Fiyatı: 35 ₺ (KDV Dahil)

Banka Hesap No: Vakıf Bank Kızılay Şubesi
IBAN : TR82 0001 5001 5800 7288 3364 51

Dizgi ve Baskı

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Alınteri Bulvarı 1256 Sokak No: 11 Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 354 91 31 (Pbx) Fax: 0 312 354 91 32
Basım Tarihi : Temmuz, 2014, 750 Adet

KİTAP TANITIMI

SUFİ VE DİL

Tülay DÜZENLİ*

Prof. Dr. İbrahim Emiroğlu'nun *Sûfi ve Dil* adlı eseri, ilk olarak 2002 yılında İnsan Yayınlarından çıkmış ve dört baskı yapmış, 326 sayfalık kapsamlı bir eserdir. Üç bölümden oluşan eser, Mevlana'yı henüz yeni tanıyan okuyucu kitlesi de düşünülerek, onun düşünce dünyası, sanat ve dil anlayışı son derece anlaşılır ve akıcı bir üslûpla ele alınmaktadır. Yazar *Giriş* kısmında Mevlana'nın kim olduğu, kişiliği ve tasavvufi şahsiyeti üzerinde durup üslûp ve metodu ile ilgili önemli tespitlerde bulunduktan sonra genel olarak sanatı ve dili kullanım biçimini işlemektedir.

Eserin *Birinci Bölümü*, eserin ana temasını oluşturan "Söz ve Sûfi" konusuna ayrılmıştır. Yazar bu bölümde "Söz ve Sûfi"yi on altı başlık halinde incelemektedir. Önce sözün doğası, özelliği, fonksiyonu ve sözün gayesi ele alınmaktadır. İkinci olarak söz çeşitleri bir tasnife tabi tutulmaktadır. Bu tasnif içerisinde sözün söylenme tekniği, kaynağı, içeriği ve psikolojik etkilerinin örneklendirilerek tanıtıldığı görülmektedir. Söz ve içerik başlığı altında doğru ve güzel söz, yanlış ve kötü söz, karşıtlık içerisinde, mukayeseli bir şekilde anlatılmaktadır. Bu bölümün diğer konuları, söz ve etki, söz ve eylem, söz ve muhatap, söz adabı, sözün değeri ve önemi, sözün yetersizliği, son olarak da sözün zararları alt başlıklar halinde seçilmiş örneklerle tanıtılmaktadır. Aynı bölümde yazar, sûfi ve sûfilik hakkında yüzeysel bilgisi olan okuyucuyu da göz önünde tutarak, sûfilikğin İslam literatüründeki yerine detaylıca eğilmiş ve bu konuda doyurucu bilgiler vermiştir.

Yazar, *İkinci Bölüm*'de sûfi ve dili kullanımını işlemiştir. Önce sûfi ve sözünü ele alan Emiroğlu, bu başlık altında *sûfi* kavramını inceleyip onun özelliklerini, amacını, bilgi, tecrübe ve sözünün karakterini, sözünün içeriğini ve muhataplarını Mevlana'nın eserlerinden aldığı örneklerle bizlere tanıtır. "Sûfi ve İfade" bu bölümün ikinci önemli ve zor başlığıdır. Bu üst başlık altında yazarıımız, sûfinin kendisini ifade etmede niçin zorlandığını, hangi nedenlerden dolayı acze düştüğünü sıralar. Bu sıralamaya göre "can"ı anlatma zorluğu, gönlün anlatışa sığmaması, halin ve zevkin dile gelmeyişi, gayb, sır ve mana âlemini anlatma zorluğu, sevgili ve aşk, acz nedenleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümün zor ve oldukça zihni çaba gerektiren bir konusu da aczin ifadesi olarak paradokslar ve mecazi ifadelerdir. Yazarımız burada önce paradoks, mecaz ve sembolün ne olduğunu tanıttıktan sonra bir sûfi olarak Mevlana'nın paradoksal

* DEÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri A.B.D. Doktora Öğrencisi.

ifadelere başvurma gerekçelerini 14 madde halinde sıralamaktadır. Bu maddeler oldukça önemli ve dikkat çekici görülmektedir. Paradoksların mantığı ve onları yorumlama yolları üzerinde duran Emiroğlu bu bölümün sonunda Mevlana'da tespit ettiği paradoksal ifadeleri temalarına göre örnekleriyle sunmaktadır.

Mevlana'nın "sükût"a farklı ve ayrı bir önem atfetmiş olması, eserin *Üçüncü Bölümü* olan "Sûfi ve Sükût" kısmının oluşma nedeni hakkında önemli bir ipucu vermektedir. Emiroğlu bu bölümde önce sükûtun tanımı, onun iyi değerlendirilmesi gereği ve önemi üzerinde durmakta, devamında da sükûtun kazandırdıklarını sıralamaktadır. Şifa olması, olgunluğa ve gelişmeye vesile olması, zenginlik arz etmesi, gayb sırlarını öğretmesi, Allah'ın rahmetine ve imana vesile olması, kişiyi kazançlı çıkarması, gerçeğin açığa çıkmasına sebep olması, tehlikelerden koruması ve kurtuluşa vesile olması sükûtun kazandırdıkları olarak okurun bilgisine sunulmaktadır. Sükût bu kadar şeyi kazandırdığına göre onun tabii sonucu olarak yazar, Mevlana'nın sükûta çağrı nedenlerini sıralamaya geçer. Söze değil cana, gönle, manaya, hale ve yaşantıya bakma; Allah'ın lütfunu müşahede ve O'nda yok olma; sevgili, aşk, sır, sarhoşluk, korkma ve emin olma isteği, muhatabın seviyesizliği, konuşanın hali gibi nedenler ve ömrü iktisatlı kulanmak, kalanı dinleyicinin aklına ve anlayışına havale etmek, alçakgönüllülük, ölüm ve hesap verme kaygısı gibi diğer nedenler, sükûta çağrı nedenleri olarak sıralanır ve örnekleriyle değerlendirilir. Sükûtun bu kadar önemi ve gerekçesi olmasına rağmen, yazar, sûfinin sükûtu sürdürememe nedenlerini de işler. Aşk, sevgili, aşk sarhoşluğu, dertler ve sıkıntılar, insanlara faydalı olma amacı, insanın yapısı v.b. nedenler burada yine örnekleriyle akıcı ve eğitici bir biçimde incelenmektedir.

İletişim çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda insanları "hal ve gönül dili" ile sükûta, gönül huzuruna, mistik ve derin duyuşa, insan fitratıyla buluşturan anlama ve belki de "anlaşmaya" çağıran "Sûfi ve Dil" in bu çağrısı, mistik dünyaya ilgi duyanlara yeni kapılar açacak değerli bir çağrıdır. Bu çağrıya cevap vermenin ilk şartının, öncelikle onların kullandığı dili bilmekten geçtiğini, bunu ise tanıtmaya çalıştığımız *Sûfi ve Dil* adlı kitabın hakkını vererek yaptığını veya başardığını görmekteyiz.

Tüm dünyada ilgiyle takip edilen Mevlana'nın, söz konusu kitapla çok önemli bir yönünün daha aydınlığa kavuşacağı inancıyla, eserin yabancı dillere de tercüme edilerek istifadeye sunulmasının gerekliliğini belirtmek isteriz. Eserin hem felsefe, hem tasavvuf, hem de edebiyat alanındaki ilim ve gönül ehline hitap edecek ve paylaşılacak güzellikte olduğunu belirtmemiz isabetli olacaktır.